

ОТЗЫВ НАУЧНОГО КОНСУЛЬТАНТА
на диссертацию Рамазановой Асель на тему:
«*Dracocephalum nutans* L. және *Dracocephalum Ruyschiana* L.
негізінде микробқа қарсы жаңа дәрілік құралдарды жасау»,
представленную на соискание степени доктора (PhD)
по специальности 8D07201 – «Технология фармацевтического
производства»

Рамазанова (Сабиева) Асель, 1995 года рождения, в 2016 году окончила химический факультет Карагандинского государственного университета им. Е.А. Букетова. В 2016 году принята на работу лаборантом в Карагандинский медицинский университет, и в том же году поступила в магистратуру. В 2018 году защитила магистерскую диссертацию на тему: «Кейбір *d* – элементтерді сулы-этанолды ортада спектрофотометриялық анықтау үшін рутинді қолдану». В 2020 году поступила в PhD докторантуру Медицинского университета Караганды по специальности 8D07201 – «Технология фармацевтического производства».

Диссертационная работа Рамазановой А. посвящена одной из актуальных проблем фармацевтического направления – разработке и внедрению в производство импортозамещающих лекарственных средств растительного происхождения. Научное направление Рамазановой А. связано с поиском нового сырья и разработкой технологии получения нового antimicrobial средства на его основе.

В ходе выполнения диссертационной работы автором впервые:

- исследованы ареал распространения и ресурсы *Dracocephalum nutans* L. и *Dracocephalum ruyschiana* L.

- определены фармакогностические особенности растительного сырья *Dracocephalum nutans* L. и *Dracocephalum ruyschiana* L.: проведен макроскопический, микроскопический анализ сырья и определен его гистохимический состав.

- определен химический состав эфирного масла *Dracocephalum nutans* L., полученного методом гидродистилляции; установлено количественное содержание основных компонентов: 1,8-цинеола - 34%, 2-борнанона - 9%, эндоборнеола - 2,5%, камфена - 2,6%, α -пинена - 2,6%.

- изучена antimicrobial, противогрибковая активность и острая токсичность эфирного масла *Dracocephalum nutans* L.;

- разработана технология получения антимикробного геля на основе эфирного масла *Dracocephalum nutans* L.;

- определена антимикробная активность геля на основе эфирного масла *Dracocephalum nutans* L.

Научная новизна исследования подтверждена патентом на полезную модель № 8038 от 05.05.2023 г. «Применение эфирного масла змееголовника поникшего (*Dracocephalum nutans* L.) в качестве антимикробного средства». Научной и практической значимостью работы является разработка нового лекарственного средства на основе ранее не изученного сырья. Полученные результаты имеют большое теоретическое и практическое значение для идентификации сырья и дальнейших разработок в области создания новых фитохимических препаратов.

Диссертант выполнила полный объем запланированных исследований в рамках диссертационной работы; полученные результаты достоверны, выводы конкретны и аргументированы. Диссертант самостоятельно изучила и обобщила литературные данные по тематике исследования, выполнила экспериментальную часть, провела графическую и статистическую обработку полученных результатов.

Полученные Рамазановой Асель результаты широко представлены научной общественности: автором опубликованы 7 научных трудов, из них 1 – рекомендованных КОКСНВО МНВО РК; 3 статьи в международных научных изданиях, цитируемых международной базой данных *Scopus* (58 процентиль); 3 – в материалах международных конференций. Нарушения академической этики в работе отсутствуют.

Представленная диссертационная работа является завершенным научно-практическим исследованием и интеллектуальным трудом Рамазановой А. Диссертант относится к работе творчески и ответственно; и сейчас она – сформировавшийся квалифицированный специалист в области фитохимии и технологии фармацевтического производства.

Резюмируя вышеизложенное считаю, что диссертационная работа Рамазановой Асель «*Dracocephalum nutans* L. және *Dracocephalum Ruyschiana* L. негізінде микробқа қарсы жана дәрілік куралдарды жасау» является самостоятельным завершенным научным исследованием, в котором получены новые научно-обоснованные теоретические и экспериментальные результаты, в совокупности решающие конкретные задачи в области технологии фармацевтического производства и имеющие важное значение для развития фармацевтической науки и практики. По своей новизне, объему проведенных исследований, уровню практического внедрения результатов и полноте публикаций представленная работа отвечает требованиям к PhD-

диссертациям, а ее автор – **Рамазанова Асель** заслуживает присвоения степени доктора философии (PhD) по специальности 8D07201 «Технология фармацевтического производства».

Отзыв подготовлен в Диссертационный совет при НАО «Казахский Национальный медицинский университет им. С. Д. Асфендиярова» по специальности 8D07201 – «Технология фармацевтического производства».

Доктор химических наук,
профессор кафедры промышленный
фармации и экономики Института
повышения квалификации специалистов
фармации Национального
фармацевтического университета
(г.Харьков, Украина)

Ирина ЖУРАВЕЛЬ

Начальник отдела кадров
Национального фармацевтического
университета

Арина ПРИСИЧ

8D07201 – «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін PhD докторант Рамазанова Асельдің «*Dracocephalum nutans* L. және *Dracocephalum ruyschiana* L. негізінде микробқа қарсы жаңа дәрілік құралдарды жасау» тақырыбына дайындалған диссертациялық жұмысына

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСШІНІҢ ПІКІРІ

Рамазанова (Сабиева) Асель, 1995 жылы туған, 2016 жылы Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің химия факультетін бітірген. 2016 жылы Қарағанды медициналық университетінде зертханашы болып жұмысқа қабылданып, сол жылы магистратураға түсті. 2018 жылы «Кейбір *d* – элементтерді сулы-этанолды ортада спектрофотометриялық анықтау үшін рутинді қолдану» тақырыбында магистрлік диссертация қорғады. 2020 жылы Қарағанды медицина университетінің 8D07201 – «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» мамандығы бойынша PhD докторантурасына түсті.

А. Рамазанованың диссертациялық жұмысы фармацевтикалық бағыттағы өзекті мәселелердің бірі – өсімдік тектес импортты алмастыратын дәрілік заттарды әзірлеуге және өндіріске енгізуге арналған. А. Рамазанованың ғылыми бағыты жаңа шикізатты іздеумен, оның негізінде жаңа микробқа қарсы құрал алу технологиясын әзірлеумен байланысты.

Диссертациялық жұмысты орындау барысында автор алғаш рет:

- гидродистилляция әдісімен алынған *Dracocephalum nutans* L. эфир майының химиялық құрамы анықталды; Негізгі компоненттері: 1,8-цинеол-34%, 2-борнанон – 9 %, эндо-борнеол - 2,5%, камфен – 2,6%, α -пинен-2,6%.

- *Dracocephalum nutans* L. өсімдіктерінен алынған эфир майының микробқа және зенге қарсы белсенділігі және жедел уыттылығы зерттелді;

- *Dracocephalum nutans* L. шөбінің эфир майы негізінде микробқа қарсы дәрілік құралдың технологиясы жасалды және стандартталды;

- *Dracocephalum nutans* L. шөбінің эфир майы негізінде жасалған гелдің микробқа қарсы белсенділігі анықталды.

Диссертациялық зерттеудің ғылыми жаңалығы «*Dracocephalum nutans* (Салбыраған жыланбас) эфир майын микробқа қарсы құрал ретінде қолдану» өнертабысы ҚР пайдалы модельге патентімен расталды. 05.05.2023 № 8038. Диссертация аясында жоспарланған зерттеулердің толық көлемін аяқтады; алынған нәтижелер сенімді, тұжырымдар нақты және дәлелді. Диссертация зерттеу тақырыбы бойынша әдеби деректерді өз бетінше зерттеді және жинақтады, эксперименттік бөлімді орындады, нәтижелерге графикалық және статистикалық өңдеулер жүргізді.

Рамазанова (Сабиева) Асель тарапынан алынған нәтижелер ғылыми жұртшылыққа кеңінен ұсынылды: зерттеу нәтижелері бойынша 7 ғылыми жұмыс

жарияланды, оның ішінде: Scopus дерекқорына кіретін халықаралық рецензияланатын ғылыми журналдағы мақала – 3; ҚР Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған журналдардағы мақалалар - 1; тезистер және Халықаралық ғылыми-практикалық конференциялардағы мақалалар (Украина, Қазақстан) - 3; пайдалы модельге патент – 1.

Ұсынылған диссертациялық жұмыс А.Рамазанованың аяқталған ғылыми-практикалық зерттеуі және зияткерлік жұмысы болып табылады, диссертация шығармашылықпен және жауапкершілікпен қарайды; және қазір ол фитохимия және фармацевтикалық өндіріс технологиясы саласында қалыптасқан білікті маман болып табылады.

Жоғарыда айтылғандарды қорытындылай келе, Асель Рамазанованың «*Dracoscephalum nutans* L. және *Dracoscephalum ruyschiana* L. негізінде микробқа қарсы жаңа дәрілік құралдарды жасау» атты диссертациялық жұмысы дербес аяқталған ғылыми зерттеу болып табылады, онда жаңа ғылыми негізделген теориялық және эксперименттік нәтижелер алынды, олар жиынтығында шешуші болып табылады. Фармацевтикалық өндіріс технологиясы саласындағы нақты міндеттер және даму үшін маңызды фармацевтика ғылымы мен практикасы. Ұсынылған жұмыс өзінің жаңалығы, жүргізілген зерттеулердің көлемі, нәтижелерді практикалық енгізу деңгейі және жарияланымдардың толықтығы бойынша PhD - диссертацияларға қойылатын талаптарға жауап береді, ал оның авторы - Рамазанова Асель 8D07201 «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге лайық.

Пікір С.Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ диссертациялық кеңеске 8D07201 – «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» мамандығы бойынша дайындалды.

Химия ғылымдарының докторы,
Ұлттық Фармация университетінің
«Өндірістік фармацевтика және экономика»
кафедрасының Фармация мамандарының
біліктілігін арттыру институтының
профессоры (Харьков қ., Украина)

Ирина ЖУРАВЕЛЬ

Ұлттық Фармация университетінің
кадрлар бөлімінің бастығы

Арина Присич

Орыс тілінен қазақ тіліне аударманы мен, аудармашы, тілдік аудармалар бойынша жеке кәсіпкер Кулбаева Улбосын Амааловна аудардым. Мәтіннің дұрыс аударылуына толық жауаптымын. Жеке кәсіпкерді мемлекеттік тіркеу кәуәлігінің нөмірі № KZ03UWQ0101986 -27.03.2017 жылғы қызмет түрі: "Тіл аудармасы", Моб.тел/, Whatsapp: +77024007524

Переводчик: Кулбаева Улбосын Амааловна

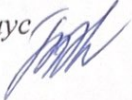
ИП FRANS SERVICE Тел. 87024007524 eservice.kz

Кулбаева Улбосын Амааловна

«04» мая 2024 года. Я, Тусупова Ботагоз Рахметоллиновна нотариус
нотариального округа Карагандинской области, лицензия №16010339 от
27.06.2016 года, выдана Министерством юстиции Республики Казахстан,
свидетельствую подлинность подписи переводчика Кульбаевой Улболсын
Амаловны. Личность переводчика установлена, дееспособность и
полномочия проверены.

Зарегистрировано в реестре за №1237

Взыскано: 1957 тенге

Нотариус

ET6507624240504111849C67197A

Нотариусы с электронными подписями. Уникальный номер нотариального действия

Пронумеровано и прошнуровано
на *2 листы* листах Нотариус
Тусунова Б.Р. (лицензия №16010339
от 27.06.2016г.)
Подпись *М.Р.Т.*

